

Dames THe-blik: 'Risicoloos is levenloos'

De Dames THe, Tineke van den Klinkenberg en Hetti Willemse, gaan sinds 2011 onverwachts op zorgvisite bij verpleeghuizen en woonzorgcentra door heel Nederland. Ze beoordelen de huizen op het 'thuis voelen' en kijken ernaar met de blik van: hoe zouden wij dit verpleeghuis voor onze eigen vader of moeder vinden? Op basis van hun zorgvisite ervaringen schrijven ze mooie blogs die verschijnen op de website van Waardigheid en trots.

Natuurlijk moet je je dierbare beschermd en veilig weten als hij of zij in een verpleeghuis of zorgcentrum is gaan wonen. Maar het onmogelijke mogen we ook van verpleeghuizen niet vragen. In het 'gewone leven' kunnen we ook niet elk risico uitbannen. Het gezegde 'een ongeluk zit in een klein hoekje' geldt overal, dus ook in verpleeghuizen. Daar hoeft je geen parallel -zogenaamd risicoloos- universum voor op te tuigen.

Dames THe – www.zorgvisite.nl

“Het wonen en leven in verpleeghuizen kan echt veel aangenamer zijn als we niet krampachtig elk risico willen uitsluiten. Wij pleiten voor de invoering van de term geaccepteerd risico.”

Geen hek

Hoe vrolijk werden we toen we in de tuin van Reigershoeve een grote vijver zagen met vogels en eenden en die nu eens niet omgeven was door een hek, maar waar je zo naar de rand kon lopen. Dat is hier helemaal geen probleem werd ons verteld, want ook mensen die alzheimer hebben lopen heus niet zo maar een vijver in. Bovendien hebben we vanuit de woningen goed zicht op de tuin en de vijver; we zijn er zo bij mocht iemand in het ondiepe water natte voeten halen. Niemand van de families heeft ooit bezwaar gemaakt tegen deze situatie. Fijn denken we dan, zo kan het ook.

Hoe veel leuker is het als tijdens de lunch de schaaltes met plakjes vleeswaren en kaas gewoon op tafel staan in plaats van al die ongezellige plakjes in cellofaan uit angst voor bacteriën. Bovendien wie krijgt ze open. Vaak wordt het de verzorgenden gevraagd en die zetten roetsj, roetsj hun tanden erin.

Eigen interpretatie

Voor ons boek 'En ze leefden nog goed en tevreden. Hoe de bureaucratie bijdraagt aan betere ouderenzorg' spraken we onder meer met de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA). Deze gaf aan dat als vanuit het zorgveld gezegd wordt 'We moeten van alles' de NVWA reageert met 'Het enige dat moet is veilig voedsel, de rest is eigen interpretatie (van het zorgveld) en er kan een heleboel'. Hoe de zorgaanbieders zorg dragen voor veilig voedsel is hun verantwoordelijkheid. De NVWA wil wel kunnen toetsen dat het voedsel veilig is en dat iedereen in de organisatie weet wat dat inhoudt en ernaar handelt.

De Inspectie voor de Gezondheidszorg vertelde ons eigenlijk hetzelfde. Zij vraagt geen megakwaliteitssysteem; in de kern moet er veilige en verantwoorde zorg worden geboden en dat doe je in de relatie tussen medewerkers en bewoner. De bestuurder is ervoor verantwoordelijk wat veilige en verantwoorde zorg inhoudt, dat dit voor iedereen inzichtelijk, bekend en extern te toetsen is. De kwaliteit in huis is het belang van de zorginstelling zelf. Je doet het niet voor de Inspectie.

Maak afspraken

Er is een aantal bewoners van verpleeghuizen die thuis wonend gewend waren zelfstandig een ommetje te maken met een chip in hun schoen, zodat ze altijd traceerbaar waren. Waarom hen de vrijheid afnemen om ook vanuit het verpleeghuis zelfstandig, na enige oefening, naar buiten te gaan als met de familie de afspraken daarover schriftelijk vastgelegd zijn?

Of als naasten op bezoek met moeder gaan wandelen en een andere bewoner mee naar buiten willen nemen, zorg er dan voor dat met de familie van bewoners vooraf is vastgelegd dat ze dat prima vinden, want fijn voor hun dierbaren.

Waardigheid en trots

Kwaliteitsverbetering verpleeghuiszorg

Een vrijwilligster in een verpleeghuis reed regelmatig in haar eigen auto bewoners naar het ziekenhuis als familie dat niet kon doen. “Altijd prettig als er een paar extra oren bij het gesprek met een specialist zijn; twee horen meer dan één. En ik kan de informatie doorgeven aan de verzorging hier.” Sinds enige tijd mag het van de zorgorganisatie niet meer; het is voorbehouden aan ‘officieel vervoer’. Waarom ze haar eigen auto niet mag gebruiken is voor haar een raadsel; ook in haar auto zijn de medepassagiers verzekerd. Waarom niet in plaats van het kind met het badwater weggooien, het met de familie bespreken en in het zorgleefplan vastleggen dat zij ermee akkoord gaan dat hun dierbare met de auto meegaat en begeleid wordt door bij de zorgorganisatie bekende vrijwilligers.

In de Vilans publicatie [‘Grenzen Verleggen. Belemmeringen en mogelijkheden voor samenspel tussen formele en informele zorg’ \(2012\)](#) staat het glashelder: Tussen de zorgaanbieder en mantelzorgers en bekenden uit het sociale netwerk bestaat geen formele relatie. De zorgaanbieder is daarom niet verantwoordelijk of aansprakelijk voor schade die cliënten lijden door hun fouten. Ook de Kwaliteitswet beperkt de werkzaamheden van de mantelzorgers niet. Wel moet de zorgaanbieder duidelijk hebben en maken wat hun beleid is.

Risicoloos is levenloos

Dit zijn zo van die dingen: het wonen en leven in verpleeghuizen kan echt veel aangenamer zijn als we niet krampachtig elk risico willen uitsluiten. Wij pleiten voor de invoering van de term geaccepteerd risico. Met de bewoner en zijn/haar dierbaren bespreek je hoe je goed en tevreden in het verpleeghuis je leven leidt zoals bij je past en je legt dit vast. Verpleeghuizen hebben qua kennis en adviesfunctie op dit gebied werelden te winnen naar cliënten en hun naasten. Want risicoloos is levenloos!

Meer weten

- [Lees de eerdere blogs van de Dames The-blik](#)
- [Lees ook 'De Reigershoeve: top dementiezorg waar medewerkers trots op kunnen zijn'](#)
- Met de publicatie vanaf 2007 van hun boeken 'Thuis Wezen', 'Thuis Voelen' en 'Thuis Zijn', alsook het boek 'En zij leefden nog goed en tevreden. Hoe de bureaucratie bijdraagt aan betere ouderenzorg', breken de Dames The een lans voor het Thuis Voelen en beschrijven zij hoe kwaliteitsverbeteringen in de langdurige zorg praktisch en door iedereen kunnen worden opgepakt. Op de website www.zorgvisite.nl vindt u alle verdere informatie.
- [Abonneer u op de nieuwsbrief \(via website zorgvisite\)](#) van de Dames The en ontvang steeds de nieuwste zorgvisite en tips!